

storili, čeravno so sedeli na vladi. Tokrat pa bomo bolj pametni.

Haloze. Letos smo precej nabrali, nam gospodarjem pa je manjkala posoda. Zato so bogati kapitalisti začeli kupovati mošt po 6—10 K in zdaj ga ponujajo po 14—16 K. Ali je to pravica, da zasluži itak prevzetnik pri tujih goricah, kjer ni nič plačal za kopanje in špricanje, kar po 8—10 K pri litru? Kmetijski posestnik ima škodo, pa mi viničarji tudi. Viničarji in gospodarji bi se morali združiti proti takim pijavkam ter jih nagmali, če ponujajo take cene. Imam brata v Mariboru, ki mi je pravil, da stane tam najslabše vino 28—36 K. Režeji v mestu ne morejo piti vina. Kmet in viničar ne dobita poštenega plačila za svoje delo, revni delavci v mestu pa si ne morejo kupiti dragega vina. Ves profit imajo oni tretji, ki niso nikdar delali.

Iz ljutomerskih gor. Cenjeni gospod urednik Bil sem zadnjič na obnem zboru naše Viničarske zveze in sem bil prav zadovoljen. Dopadlo se mi tudi je, da smo zahtevali viničarski red in starostno zavarovanje. Jaz bi samo še želel, da bi vlada za zimski čas, ko nimamo dela v goricah in tudi ne zaslužka, skrbelo za nas uboge viničarje in nam poskrbela malo cenejši kruh. Ako ima milijone za Sokole in druge take ptiče, bi vendar tudi nam lahko preskrbela tako podporo. Pa veržnikom naj gleda malo bolj na prste, da se jim ne bo treba mastiti od naših žuljev. Pri prihodnjem zborovanju bomo to zahtevali. Kar smo po letu na Hrvatskem zaslužili, smo že porabili, delo pa se še ni odprlo. Odkod naj vzamemo krajcar? — Viničar.

Iz mariborskega okraja. V «Viničarskem kotičku» sem čital zadnjič, kako smo lahko izhajali pred vojno z 20—25 krajcarji na dan. Imeli smo za hrano in obleko, danes pa si ne zaslužimo niti za ubogi kruh. Mi viničarji nismo več tako neumni, da ne bi vedeli, kako se svet suče. Pred dvema letoma so nam samostojni in liberali obljubljali agrarno reformo in bogznan kaj še vse. Dobili nismo nič, čeravno so sedeli pri vladnem koritu. Ako bodo prišli ti mešetarji zdaj zopet med nas, jim bomo začeli izpraševati njihovo kosmato vest. Volili pa jih več ne bomo. Celó kmetje že zapuščajo trumoma samostojno stranko in kmalu bo ostal Pucelj sam in njegov «mašinfirar» vrojbski Merinolja.

Slovenska Bistrica. V naših lepih goricah na južni strani zelenega Pohorja nas je mnogo viničarjev in veselilo nas bi, ako bi se kak poslanec ali kandidat od Kmetijske zveze potrudil tudi za nas. Tudi nam se godi, kakor tovarišem v Halozah, v Slovenskih goricah in v ljutomerskem okraju.

Gospodarstvo.

VINOGRADNIŠTVO IN VINSKI DAVEK.

Stara priznana resnica je, da je Slovenec zelo priden, vesten in celo tiho pohleven davkoplavelec, ki ne zabavlja kmalu in ne daje glasno duška svoji nevolji. Če pa enkrat daje, potem ima gotovo za to svoje tehtne razloge. Tako je tudi z davkom na vino in z načinom, kako se ta davek pobira in izterjuje.

Dva nasprotna tabora.

Pri davku na vino imamo dva izrazita, nasprotna tabora. Na eni strani so zagovorniki davka na vino in sicer so v tem taboru finančni ministri s svojimi davčnimi referenti, pretežni del abstinentov in zadnje leto tudi znaten del državnih uradnikov in posebej še njihovih strokovnih voditeljev. Vsi ti našti sloji so mnenja, da je ves alkohol in seveda tudi vino še premalo obdačeno, da prenese še hujšo obremenitev.

V drugem taboru so vsi vinogradniki in vsi oni, ki si zapejo ali pa samo mislijo s Slojšekom: «Le pametno ga pijmo.» Ti so mnenja, da je tega ljubeča in neljubega davka na vino preveč in da je posebej izključeno, da se davek na vino še poveča.

Kdo ima prav?

Gotovo vsi priznamo dejstvo, da vsaka organizacija, torej tudi država, kot naša največja posvetna organizacija ima svoje izdatke in mora torej imeti svoje dohodke. Temu noben pameten človek ne oporeka, temveč protivi se le neprimernim in nesorazmernim bremenom. Pri davku na vino pa stoji stvar sedaj dejansko sledeče: jugoslovanski, pa tudi inozemski vinogradnik živi zadnja leta v težki vinski krizi. Vina ne more spraviti v denar. To je splošna pritožba in zelo verjetno je, da bo ta položaj v bodočnosti trajen, da bo v bodočih letih torej še slabše. Po sedmih debelih kravah namreč prihaja k vinogradniku sedem suhih krav, da se poslužujem priilike iz sv. pisma. Kakor pa slabiču ne morem in ne smem puščati krvi, ako nočem, da mi umrje, tako tudi ne smem v dobi zastoja in krize obdaviči še bolj našega vinogradnika, ako nočem, da mi ne propade.

Odklanjamo višja obdačenja.

Ker se nahaja vinogradništvo v krizi, ker je postal vinogradnik slabič, kateremu se ne more in ne sme puščati krvi, zato moramo biti proti novim zvišanjem davka na vino, dokier obstoja vinska kriza. Stroški za pridelovanje vina so stalno večji, cene vinu pa padajo in bodo očividno še padle. To je pri vinu, kakor pri vsakem blagu, kadar je ponudba večja, kakor pa je povpraševanje. Čisto nenaravno pri tem položaju je, da se misli na nova zvišanja davka na vino in sicer za en dinar pri litru od navadnega vina in neprimerno več od sortiranih, kvalitetnih vin. Preti nam namreč položaj, da bi bil davek višji, kakor je znesek, ki ga dobi vinogradnik. Kaj naj pri takšnem stanju reče ne samo producent, temveč tudi konzument?!

Sicer pa tudi ni pravilno, da bi država do skrajnosti, odnosno čez mero obdačila vino. Svoje velike po-

trebe za gospodarstvo in prosveto imajo tudi naše občine in za to naj gre del dohodkov iz tega davčnega vira njim Seveda pa so neprimerne in nedopustne takšne obremenitve, kakor jih glede vina hočejo recimo mariborski socialni demokratje, ki zahtevajo 300% doklad, odnosno pri litru 4 krone poviška k obstoječim 200 odstot. dokladam.

Druga nepotrebne sitnosti.

Poleg te načelne gospodarske strani o vinskem davku in njegovi višini pa je še druga, ravno tako važna: praktična stran, kako se namreč ta davek pobira. Neki slovenski pregovor pravi: «Pridni najde za vsakim grmom kos kruha», vinogradnik pa sedaj lahko pravi: da dobi za vsakim sepom financerja. Zadnji dve leti neslavne vlade samostojnih, demokratov in Pašičevih radikalov so namreč uvedli toliko in takšne novotarije pri nadziranju in pobiranju vinskega davka, da so vinogradnikom napravili sitnosti in pota, ki so več kot ne potrebna in nespametna. Poprej smo imeli povsod finančno kontrolo v svojih krajevnih središčih: prebivalec plajškega okraja je šel v Ptuj, ormoškega v Ormož, ljutomerskega v Ljutomer, brežiškega v Brežice itd. Sedaj so vse to prevrgli. Sedaj ne odločuje ne lega vinograda, ne bivališče vinogradnika, ne naravno središče ali pa železniška postaja, kamor se vino vozi, tem več edino dodelitev k finančni postaji, ki je precej vedno tam, kjer povzroča vinogradnikom največ sitnosti in potov. S sedajjo administrativno razdelitvijo se delajo težkoče, in sicer nepotrebne težkoče najmanj dve tretjinam vinogradnikov. Da to ne povzroča ravno veselja in navdušenja ali vsaj ugodnega razpoloženja pri davkoplavevcu, je več ko samoumevno. Zato bo treba v tem oziru gotovo pametne izpremembe in olajšav. Vsak davek mora država skušati dobiti tako, da ji povzroča čim najmanj stroškov in nalaga davkoplavevcem čim najmanj sitnosti in potov; pri vinskem davku pa so uredili to zadnji dve leti ravno narobe: država ima veliko stroškov in s tem manj dohodkov, državljanji pa nepotrebne sitnosti in pota, posebej še proizvajalec-vinogradnik. Gre pač tudi tukaj nespametno in narobe, kakor marsikje v našem državnem gospodarstvu. Da bo boljše, bodi skrb vinogradnikov in njihovih strokovnih in političnih zastopnikov, pa tudi drž. upravnih organov.

Svobodnega državljana nevredno in ni v skladu z določili ustave, temveč popolnoma despotično orientatsko je, ako se nalagajo takšne kazni in ako vtikajo finančni organi svoj nos v hišo, odnosno klet vinogradnikovo. «Moja hiša je moja trdnjava», pravi Anglež v pregovoru in v njo nima brez mojega dovoljenja nihče dostopa. To bi moralo obveljati tudi za jugoslovanskega vinogradnika!

Tako sem podal nekaj načelnih in praktičnih misli k vinskemu davku. Vprašanje o rešitvi gospodarske krize so obravnavali pod predsedstvom dr. Korošca v Splitu na kongresu in na drugih strokovnih zborovanjih. O tem je «Gospodar» že poročal. Zelo težki časi prihajajo in treba bo ravnati pri celi zakonodaji in upravi prav trezno in premišljeno, da se gospodarsko ne upropasti ena največjih in najvažnejših pridobitvenih panog našega jugoslovanskega in posebej slovenskega narodnega gospodarstva.

Beseda k antialkoholnim plakatom.

Poleg davčne strani odgovorimo še na kratko malo našim pretiranim antialkoholom. Po javnih prostorih vidimo lepake in čitane, koliko za vino izdamo in koliko bi si prihranili! Nobeden pošten in pameten človek ne zagovarja pijančevanja, vsak mora obsojati izrodke in socijalno zlo, toda vprašanje je treba postaviti sledeče: kaj in kakšno poluovredno nadomestilo daste približno 300.000 ali eni tretjini Slovencev, vinogradnikom-posesstnikom, viničarjem, vinogradniškim delavcem in gostilničarjem, ter njihovemu obojstvu, ako odpravite vinogradništvo? S tem vprašanjem se bolj bavite, kajti od pridelovanja vina živi in ima svoj obstanek tretjina našega naroda. Vino jim je kruh in življenje, je glavni, ako ne edini dohodek. Tukaj lahko delamo vsi skupaj. Seveda samo z vrbami, kakor je svojčas nasvetoval Halozanem Hribar, in s črešnjami, kakor je mislil Mermolja. vinogradniškega vprašanja rešili ne bomo.

J. Vesenjšk.

STROŠKI ZA ORAL VINOGRADA.

Rob. Košar.

Na razne pozive vinogradnikov, naj zopet izračunim obdelovane stroške za oral gorice v pretečenem l. 1922, se odzovem tem rajše, ker je nastopila vinska kriza in bo treba največje opreznosti v prihodnjih letih, ako nočemo izgubiti realnih tal za izračunanje čistega dobička naših vinogradov. Kakor se kaže, so lepi časi minuli; obdelovalni stroški so se povečali, cena produkta je padla za dobro tretjino in le množina lanskega pridelka še drži našo bilanco kolikor toliko v ravnovesju.

Kakor lani, moram povdarjati tudi letos, da spodaj navedene številke ne morejo biti merodajne za vse slovenske vinogradnike, ker so razmere v vsakem okraju in celo na vsakem vrhu drugačne. Tako porabi na primer vinogradnik, ki ima v goricah peščeno zemljo, samo 22—25 težakov za prvo kop na oral, drugi pa, ki ima hudo zemljo, smoliko ali lapor in kamenje 35—40. Enemu pride morda težak z dnino, pijačo in jedjo vred na 30 K dnevno, drugemu pa na 60 K. Eden je škropil petkrat in žveplal sedemkrat, drugi samo dvakrat. Zato si naj vsak vinogradnik stroške za svoj vinograd prilagodi svojim razmeram. Stori bo to tem lažje, ako bo imel za to neko podlago, po kateri se bo

lahko ravnal pri svojih računih. Ustvariti tako podlago je namen teh vrstic.

Koliko znašajo torej stroški za oral vinograda v letu 1922?

I.

Ako računimo težaka povprečno 45 K dnevno z vsemi stroški vred, stane opravljeno delo, kakor sledi: 9 težakov za rez; 2 težaka za popravek pota in ceste k vinogradu; 10 težakov za nošenje gnoj in trošenje (8 kub. met.); 30 težakov za prvo kop in ravnanje; 12 težakov za špičenje 600 novih kolov, stavljenje vsakega kola in vezanje šparonov; 20 težakov za drugo kop; 8 težakov za pletje; 5 težakov za prvo škropljenje (3 polovnjake vode); 2 težaka za prvo žvepljenje: 10 težakov za prvo vez z rafijo; 6 težakov za drugo škropljenje (4 polovnjake vode); 3 težake za drugo žvepljenje; 12 težakov za drugo vez s slamo (50 ritek); 7 težakov za tretjo škropljenje (5 polovnjakov vode); 4 težake za tretjo žvepljenje; 24 težakov za tretjo kop (velik les, pozor na grozdje); 5 težakov za rezanje vrhov; 2 težaka za pripravljanje posode za bratvo; 22 težakov za bratvo; 10 težakov za nošenje put; 4 težake za prenašanje; 1 težak za nalivanje mošta; 2 težaka za pretakanje; skupaj 210 težakov po 45 K to je 9450 K.

Kdor pa je spomladi dal strugati trsje, mora računati za to delo najmanj 50 težakov za oral in za manjše z žvepleno-apneno brozgo tudi po 24 težakov.

Račun se torej zviša za 74 težakov in 3350 K na 12.780 K.

II.

Potrošeni material stane in voznina: 8 kub. met. gnoj a 300 K — 2400 K; 10 foring za gnoj a 120 K — 1200 K; 600 kolov a 4 K — 2400 K; ena foringa za kolje 150 K; 50 kg galice a 24 K — 1200 K; 100 kg apna a 3.50 K — 350 K; 30 kg žvepla a 15 K — 450 K; 5 kg rafije a 40 K — 200 K; 60 rik slame a 5 K — 300 K; 1 foringo za galico, žveplo, apno in slamo 150 K; 40 kg žvepleno apnene brozge a 6 K — 240 K; 1 kg sveč za klet in prešanje 60 K; skupaj 9060 K.

III.

Vzdrževanje orodja in odpisi: vzdrževanje dveh špricalk a 100 K — 200 K; vzdrževanje dveh puhalk a 40 K — 80 K; 10 odstot. odpis od vrednosti špricalk a 1500 K — 300 K; 10 odstot. odpis od vrednosti dveh puhalk a 300 K — 60 K; vzdrževanje kletne posode (6 polovnjakov) a 50 K — 300 K; 4 odstot. odpis vrednosti 6 polovnjakov a 12000 K — 288 K; skupaj 1228 K.

IV.

Obresti in amortizacija trsja: 30 odstot. obresti od obratnega kapitala po 25.000 K — 750 K; 3 odstot. obresti od kletnega inventarja 216 K; 3 odstotne obresti od glavnice v kolju 12.000 K — 360 K; 3 odstot. obresti od glavnice v trsju 15.000 K — 450 K; 3 odstot. obresti od zemljiške glavnice po 5000 K — 150 K; 25 letna amortizacija trsne glavnice 600 K; skupaj 2566 K.

Pri tej točki bi si dovolil pripombo, da sem vzel obrestno mero in glavnicu zelo nizke. Kakor si trgovec pri prodaji blaga ne računuje cene samo na podlagi starega nakupa, ampak vračunava še približne cene, ktere bodo morali plačati za novo blago, tako tudi mi vinogradniki ne bi smeli več vzeti za podlago samo stroškov, katere smo imeli s starim nasadom, ampak bi morali še pribiti tudi nekaj ogromnih stroškov, katere nam bodo povzročili novi nasadi.

V.

Zavarovalnina in davki: zavarovalnina sodov, oziv. vina 100 K; zemljiški davek z dokladami približno 200 K; skupaj 300 K.

Pregled nam torej kaže sledeče stroške:

1. Za opravljena dela K 12.780.—
 2. Potrošeni material in dovoz K 9.060.—
 3. Vzdrževanje orodja in odpisi K 1.228.—
 4. Obresti in amortizacija K 2.566.—
 5. Zavarovalnina in davki K 300.—
- Skupaj . . . K 25.924.—

Leta 1921 so znašali stroški za oral gorice približno 20.000 K, lani pa vsled splošne podražitve približno 26.000 K. Ker so torej stroški za eno tretjino višji, vinske cene pa za eno tretjino približno nižje kakor leta 1921 in ker tudi ni izvoza, gre naše vinogradništvo veselo časom nasproti, ako se razmere ne izpremenijo, nam v prid. S tem pa bodo trpeli tudi naši delavci in viničarji.

F. Rudl, Maribor, Rošpah.

GNOJENJE TRAVNIKA Z UMETNIM GNOJILOM.

Gnojenje naših kulturnih rastlin ima med drugim tudi nalogo, da dostavimo kolikor mogoče dotične mineralne raztopnine, katere smo potom trgatve itd. zemlji odvzeli.

Da se rodovitnost zemlje ohrani, ne sme potom kulturnih rastlin redilnih snovi neprenehoma iz zemlje izsesavati, ampak ji na eden ali drug način vrniti, kar smo odtegnili.

V obširni svetovni naravi je to odjemanje na eni strani in dajanje na drugi strani avtomatično urejeno. Kmet pa, kateri samo nekaj orolov zemlje poseduje, naj bi imel svojo zemljiško knjigovodstvo, kakor ga ima blagajnik pri blagajni.

Umni kmetje v kulturnih državah računajo z redilnimi snovmi, kakor pri nas knjigovodje z denarjem, — koliko je šlo tja — toliko naj gre spet nazaj.

Pri zemlji je ta slučaj bolj znanstven, ker se sme samo računati z denarjem, ampak tudi s količino žev-

mačnih snovi, kakor n. pr.: dušik, fosforna kislina, ka-

Torej ni vse eno, če prodaja kmet kar od travnika

Spekulantom prinese pri sedanjih cenah prodaja krme

Za produciranje enega kilograma žive govedine ra-

Zato druge države, katere znajo bolj računati nego

S tem člankom pa hočem dati le primer za redni

Od jednega oralna travnika, kateri se nahaja v do-

50 kg dušika, današnja vrednost K 45.— K 2250.—

Da dostavim te snovi s pripomočjo umetnega gnoj-

250 kg 20% apnenega dušika á K 9.— K 2250.—

Množina apnenega dušika 250 kg velja le za dotične

Ce pa se nahajajo matuljaste rastline, ki imajo

V slučaju pa, da je zemlja kislá v močvirjih) ali

Ce vsebuje kulturna zemlja manj kakor 1% apna,

Ker že prihaja kmalu bodoča pomlad, se priporoča

Tomazeva žindra v spomladi ne pride več v po-

Kako izide naš proračun?

Na primer, če nam daje zapuščeni, negojeni trav-

Dosežemo s tem, da nam daje travnik 1000 kg se-

Poleg tega ne izčrpamo travniku redilnih snovi in

Končno svetujem, da je najboljšje, če se vsak gnoj

Izostane pri raztrošenju gnojila kak kos travnika,

Umetna gnojila se dajo nabaviti pri gospodarski

Ponosen je lahko vsaki kmet, kateri ima dobro

Dražba žrebet. Dne 13. februarja ob pol devetih se vrši

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 101—103 di-

Smartno na Pohorju. Predstava igre «Goslarica naše

Dražba žrebet. Dne 13. februarja ob pol devetih se vrši

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 101—103 di-

Smartno na Pohorju. Predstava igre «Goslarica naše

Dražba žrebet. Dne 13. februarja ob pol devetih se vrši

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 101—103 di-

Smartno na Pohorju. Predstava igre «Goslarica naše

Dražba žrebet. Dne 13. februarja ob pol devetih se vrši

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 101—103 di-

Sv. Tomaž pri Ormožu. Katoliško izobraževalno društvo

Črna. Smilijo se nam bralci, ki morajo brati no-

katere nikakor ne odgovarjajo resnici. Taka raca

na vodi je tudi novica v «Napreju» z dne 25. m. m.

Res smo imeli pri Dretniku gospodarski sestanek, kjer

se nas je zbralo precejšnje število. Govorili smo o na-

deče časopise: «Kmetovalca», «Slovenskega Sadjarja»,

«Slovenskega Čebelarja» in pa «Prerod.» Skupno smo

iste prebirali in se pogovarjali o naši izobrazbi, kate-

re se pa gotovi ljudje zelo bojijo. Tistemu dopisniku v

«Napreju» svetujemo, naj drugokrat zraven pride in

naj pazljivo posluša, da ne bo slišal več trave rasti.

Splah pa imajo naši sociji navado, da kadar bi morali

slišati resnico, jo pa popihajo, kakor so od Matevža

z generalom vred. Nadalje se stavijo tudi neka vpra-

šanja na gospoda nadučitelja, za katera bomo kar mi

odgovorili. 1. Naš nadučitelj je kmetijski sin in je svoj

čas opravljal vsa kmetijska dela, torej dobro ve, kako

mi kmetije trpimo. 2. Sokol je ravno tako veren, kakoe

tisti sociji, ki kadar je božja služba, stojijo pred Fun-

zengruberjem, naš nadučitelj pa gre v cerkev. 3. Za-

kaj bi se naj vas bal, nima povoda, stojimo pa tudi vsi

kmetje, ki plačujemo davke, za njim. Nadalje naši so-

drugi tudi ne morejo pozabiti tistega shoda pri Matev-

žu, kjer so se baje tako lepo zgovorili z nami in spekli

tako dober kruh, da kar skorja od sredice leze. Našemu

gospodu nadučitelju pa povemo, da je na pravi poti, le

tako naprej, le večkrat se pridite med nas.

Svečina. Tako polagoma se nam že kažejo obrisi

raznih strank, ki bodo prišle v upoštevanje v naših obme-

jenih občinah. Ljudje že razumejo, da ne bo navzlic

mnogim volilnim škatljam (ki jim pravijo škatlje za

škorce) šest ali sedem strank, temveč samo dve in sicer

stranka Slovencev in stranka tistih, ki tiščijo sloven-

sko ljudstvo v žrelo velesrbskega centralizma. Našo

se bo sicer nekaj nezavednih volilcev, ki bodo šli na

limanice liberalnih učiteljev in samostojnih nemšku-

tarjev, pa v naši fari bo bore malo takih. Četudi si se-

žejo v roke pobožni From iz Sp. Kungote, veleučeni g.

Proda se hiša po ugodni ceni, šest minut od kolo-

Proda se posestvo obstoječe iz sedmih orodov:

Lepo posestvo se proda. Hiša ima 6 sob, klet, sra-

Velikonočne pesmi (krepki dialektični meš zbor)

Pozor! Proda se umetni mlin z gostilno, ena oral zemlje,

FRANC KUPNIK kujuje za visoke cene:

Podplat

Slovenija (Štajersko)

Stanojević, Miljković & Komp.,

u Zagrebu, Boškovićevega ulica br. 31

Glavno zastupstvo

Hofherr Schrantz, Clayton,

Shuttleworth.

Stalno skladišče

gospodarskih strojeva

Parne vršče garniture za loženje ngljenom i drvima ili

Vsled velike draginje drv in premoga

je

Kollmann-ova

pat. peč

z enkratnim polnjenjem z žagovino brez

konkurence!

Zlata kolajna in častna diploma 1922

Pojasnila brezplačno!

Ivan Kollmann

Slovenjgradec.

Dopisi.

Smartno na Pohorju. Predstava igre «Goslarica naše

Dražba žrebet. Dne 13. februarja ob pol devetih se vrši